

РЕЙ БРЕДБЪРИ ЧОВЕКЪТ ВЪВ ВЪЗДУХА

Превод от английски: Борис Миндов, 1994

chitanka.info

През 400-ата година след Христа на трона зад Великата китайска стена седеше император Юан. Земята зеленееше след дъждовете и мирно се готвеше за прибиране на реколтата, а хората в страната, макар и не най-щастливите, все пак не бяха и най-нешастните.

Рано сутринта на първия ден от първата седмица на втория месец след Нова година император Юан пиеше чай в една беседка и с ветрило прогонваше топлия ветреца, когато по червените и сини плочки, с които беше застлана пътеката, притича слуга, викайки:

— Господарю, о, господарю, чудо!

— Да — отвърна императорът, — въздухът днес наистина е чудесен.

— Не, не, чудо! — повтори слугата, кланяйки се.

— И чаят е приятен за устата ми, и това е наистина чудо.

— Не, не става дума за това, господарю!

— Искаш да кажеш, че слънцето е изгряло и е настъпил нов ден. И морето е лазурно. Това е най-голямото от всички чудеса.

— Господарю, някакъв човек лети!

— Какво?! — Императорът престана да си вее.

— Видях човек във въздуха, и има крила, и лети. Чух глас, който викаше от небето, и видях дракон, издигащ се във висините, и в устата му имаше човек. Дракон от хартия и бамбук, дракон с цвета на слънцето и тревата!

— Сега е ранно утро — произнесе императорът — и си още сънен.

— Утрото е ранно, но това, което видях, е истина. Върви и сам ще видиш.

— Я седни тук при мен — рече императорът. — Сръбни си чай. Ако е истина, май е много странно да видиш как човек лети. Нужно е време, за да го разбереш, както е нужно време и да се подготвиш за това, което ще видим след малко.

Двамата пиеха чай.

— Господарю — каза внезапно слугата, — дано не е отлетял!

Императорът замислено стана.

— Сега можеш да ми покажеш това, което си видял.

Тръгнаха през градината, минаха през тревиста морава и мостче, прекосиха една горичка и излязоха на нисък хълм.

— Ето там! — посочи слугата.

Императорът погледна към небето.

А на небето имаше човек, който се смееше на такава височина, че смехът му едва се чуваше и този човек беше облечен в разноцветна хартия с тръстикова рамка, която образуваше крила и великолепна жълта опашка, и се рееше високо над земята като най-голямата от всичките птици, като нов дракон от древното драконово царство.

И човекът завика отвисоко в прохладния утринен въздух:

— Аз летя, летя!

Слугата му махна с ръка:

— Виждаме те!

Император Юан не помръдна. Той гледаше Великата китайска стена, току-що започнала да излиза от мъглата сред зелени хълмове, този чуден каменен змей, извиващ се величествено сред полята, прекрасната стена, която от незапомнено време пазеше страната му от вражески нашествия, безброй години бранеше мира. Виждаше града, приютил се до реката, и пътищата, и хълмовете, които вече бяха започнали да се събуждат.

— Кажи — обърна се той към слугата — виждал ли си този летящ човек и някъде другаде?

— Не, господарю — отговори слугата, който се усмихваше на небето и му махаше с ръка.

Още няколко мига императорът съзерцава небето, после рече:

— Викни му да слезе при мен.

Слугата направи с ръцете си фуния и завика:

— Хей, слез, слез! Императорът иска да те види!

Докато летящият човек се спускаше по утринния вятър, императорът оглеждаше зорко околностите. Видя един селянин, който бе прекъснал работата си и гледаше към небето, и запомни къде стои селянинът.

Зашумя хартия, запраця тръстика и летящият човек се спусна на земята. Приблужи се гордо до императора и се поклони, макар че с машинарията му беше неудобно да се кланя.

— Какво си направил? — попита го императорът.

— Летях в небесата, господарю — отвърна човекът.

— Какво си направил? — повтори императорът.

— Но аз току-що ти казах! — възкликнал летящият.

— Ти не каза изобщо нищо. — Императорът протегна тънката си ръка, докосна разноцветната хартия, птичия корпус на машината. От нея лъхаше на хладен вятър.

— Нима не е прекрасна, господарю?

— Да, дори прекалено прекрасна.

— Тя е единствената в света! — засмя се човекът. — И аз сам я измислих.

— Единствената в света ли?

— Кълна се!

— Кой друг знае за нея?

— Никой. Дори жена ми. Тя ще помисли, че слънцето ме е ударило в главата. Станах през нощта и отидох при далечните скали. А когато слънцето изгря и повя утринен ветрец, се престраших, господарю, и скочих от скалата. И полетях! Но жена ми не знае.

— Има късмет — промърмори императорът. — Да вървим.

Върнаха се в двореца. Слънцето сияеше вече високо на небето и от тревата лъхаше свежест. Императорът, слугата и летящият човек се спряха в обширната градина.

Императорът плесна с ръце.

— Стража!

Стражата притича.

— Хванете този човек!

Стражата го хвана.

— Повикайте палача — заповяда императорът.

— Но какво значи това? — извика отчаяно летящият. — Какво съм направил? — Разкошното хартиено наметало зашумя от риданията му.

— Този човек е построил някаква машина — произнесе императорът, — а пита какво е направил. Сам не знае какво. Исква само да прави, а не да знае защо го прави.

Притича палачът с остър, лъскав меч. Спря се, оголи мускулестите си ръце, закри лицето си със студена бяла маска.

— Почакай — каза императорът. Приблужи се до една близка масичка, на която имаше машина, построена от самия него. Свали от нея си златно ключе, пъкна го и го завъртя. Механизмът заработи.

Това беше градина от злато и скъпоценни камъни. Когато механизмът работеше, по клоните на дърветата пееха птици, из малки

горички бродеха зверове, а малки човечета притичваха от слънце на сянка, махайки с миниатюрни ветрила, слушаха песента на изумрудени птички и спираха при миниатюрни шуртящи фонтани.

— Нима това не е прекрасно? — запита императорът. — Ако ме попиташ какво съм направил, ще ти отговоря. Аз показах, че птици пеят, че дървета шумят, че хора се разхождат по зелена морава, наслаждавайки се и на сянката, и на зеленината, и на пеенето на птиците. Това съм направил аз.

— Но, господарю... — Летящият падна на колене, облян в сълзи. — Аз също направих нещо подобно! Намерих красотата. Полетях по утринния вятър. Гледах долу спящите къщи и градини. Усещах дъха на морето и виждах дори далеч зад планините. И се реех като птица. Ах, не мога да ти опиша колко красиво е там, горе, на небето — вятърът вее около мен и ме носи насам-нататък като перце, и утринното небе ухае... А какво чувство на свобода! Това е прекрасно, господарю, толкова е прекрасно!

— Да — отвърна печално императорът. — Знам, че е така. Защото и аз самият усещах как сърцето ми се носи заедно с теб по небето, и размишлявах: „Как ли е там? Какво ли се чувства? Как ли изглеждат далечните езера от тази височина? А моите дворци? Ами слугите? А градът в далечината, който още не се е събудил?“

— Пощади ме!

— Но се случва и така — продължи императорът още по-печално, — че човек трябва да пожертва нещо прекрасно, за да запази онова прекрасно, което вече има у него. Не ме е страх от теб самия, а от другия човек.

— От когото?

— От някой друг, който, като те види, ще построи също такава машина от цветна хартия и бамбук. Но този човек може да има зло лице и зло сърце и няма да иска да гледа красотата. От такъв човек именно ме е страх.

— Но защо? Защо?

— Кой знае дали някога такъв човек няма да литне в небето с такава машина от бамбук и хартия и дали няма да хвърли огромни камъни върху Великата стена? — запита императорът и никой не смееше да мръдне, нито да пророни дума.

— Отсечи му главата! — заповяда императорът.

Палачът замахна с лъскавия меч.

— Изгорете дракона и неговия създател и заровете пепелта им — рече императорът.

Слугите се втурнаха да изпълнят заповедта.

Императорът се обърна към своя слуга, който пръв бе видял летящия човек.

— Сега трябва да мълчиш за всичко това. То беше само сън, много тъжен и прекрасен сън. На селянина, когото видяхме на нивата, кажи, че ще му бъде платено, ако опише това като видение. Но ако кажете една дума, и двамата ще умрете.

— Ти си милостив, господарю.

— Не, не съм милостив — възрази императорът. Той гледаше как зад градинската ограда слугите изгарят прекрасната, ухаеща на утринен вятър машина от хартия и тръстика. Виждаше тъмния дим, който се издигаше към небето. — Не, аз съм отчаян и много изплашен. — Гледаше как слугите копаят яма, за да заровят пепелта. — Какво е животът на един човек в сравнение с живота на милиони! Нека тази мисъл ми бъде утешение.

Свали ключето от верижката на шията си и отново пусна механизма на чудната градина. Стоеше и гледаше в далечината, към Великата стена, към миролюбивия град, към зелените поля, към реката и пътищата. Въздъхна. Малкият механизъм забръмча и градината оживя. Под дърветата се разхождаха човечета, по облените от слънцето поляни се мяркаха животинчета с лъскава козина, а по клоните на дърветата пърхаха гълъби и златисти птички и кръжаха по мъничкото небе.

— Ах! — въздъхна императорът, като затвори очи. — Ах тези птички, тези птички...

Публикувано в списание „Антени“, брой 135/1994 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.